

İLMİN ÖNEMİ

Çok aziz ve çok muhterem cemaat-i müs-limîn. Cumanız mübarek olsun. Allahu Teâlâ hazretleri bu hayırlı, feyizli, nurlu günün se-vaplarından mânevî ikramlarından cümlelerinizi istifade ettirsin. Cümlelerinizi hissedar eylesin. Cümlelerinizi dünyada, âhirette hayırlara nâil eylesin.

Bu diyarlar, Ereğli ve çevresi müftü efendiden duyduğuma göre Mekke-i Mükerr-eme'nin, Medîne-i Münevvere'nin vakfı imiş. Buranın mahsulü oraya hayra sarf edilirmiş, gönderilirmiş. Onun için burada böyle aranıza da olmaktan çok sevinç duyuyorum. Memnu-num.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in sözleri beşer sözünün en güzel-leridir. En güzelidir. Çünkü;

﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۖ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ﴾¹

Resûlullah boş konuşmaz. Yanlış konuş-maz. Her sözü güzeldir. Her sözü sağlamdır. Her sözü haktır. Dinimizin esasıdır. Şeriatimi-

¹ 53/Necm, 3-4

zin kaynağıdır. Ahkâm-ı şer'iyenin çıktığı esaslardır.

Bir alim şahsa sormuşlar. Alim olduğu için. “Yarın öleceğin sana mâlum olsa. Bildirirse Allah. Rüyada yarın seni artık ömrün bitiyor. Azrail gelecek canını alacak. Âhirete göçeceksin. Ne yapardın hocam?” Bilelim de biz de onu yapalım, insan en son gününde ne yapar acaba? En sevaplı işi yapacak, ne yapar? O alim demiş ki; “İlimle meşgul olurdum.” Bu en son günümde ilimle meşgul olurdum. Neden? En sevaplı iş ilimle meşgul olmak, ilim öğrenmek, ilim öğretmek olduğu için.

Artık zamanı kalmadı, ömrü bitiyor, ölecek mübarek. Öğrendiğinin faydası ne? Öğrendiğinin faydası ayrı. Ama ilim öğrenmek en sevaplı ibadet olduğundan zamanını ilimle geçiriyor. İlimle değerlendiriyor.

Biz de şimdi sussaydık elimize tesbihi alsaydık. *Allah* deseydik, *La ilahe illallah* deseydik sevap kazanırdık. Kur'an okusaydık sevap kazanırdık. Ama ilim daha sevap olduğundan en sevaplı işi yapıyoruz.

Söyleyen de sevabı kazanıyor. Dinleyen de kazanıyor. İkisinin sevabı eşit. İlmi öğre-

tenle öğrenen sevabı aynı kazanıyor. Duayı edenle duaya âmin diyen aynı sevabı kazanıyor. Kur'ân-ı Kerîm'i okuyanla Kur'ân-ı Kerîm'i mukabelede dinleyen aynı sevabı kazanıyor. Siz de kârlısınız, biz de kârlıyız.

Birinci sözüm aziz ve muhterem kardeşlerim.

a. Allah Yolunda Sayılan Ameller

Bizim paramız vardır. Malımız vardır. Mülkümüz vardır. Kasamızdadır. Cüzdanımızdadır. Kesemizdedir. Sandığımızdadır. Allah etmesin. İnşallah faizde vesairede değildir. Helal kazanılacak yerlerdedir. Tarlamız vardır, bağımız vardır, bahçemiz vardır.

Bunları toplamak için çalışıyoruz. Kazanıyoruz. Yasak değil. Bunlar güzel, sevap. Ve bunlar eğer iyi niyetle, çalışarak kazanılıyorsa Allah yolunda sayılıyor. Bu hususta bir hadîs-i şerîf. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz.

«إِنْ كَانَ خَرَجَ يَسْعَى عَلَى وَلَدِهِ صِغَارًا فَهُوَ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ، وَإِنْ خَرَجَ يَسْعَى عَلَى أَبْوَيْنِ شَيْخَيْنِ كَبِيرَيْنِ

فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَإِنْ كَانَ يَسْعَى عَلَى نَفْسِهِ يَعْفُهَا
فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَإِنْ كَانَ خَرَجَ رِيَاءً وَتَفَاخُرًا
فَهُوَ فِي سَبِيلِ الشَّيْطَانِ. طس، عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ.

Adam evinden küçük çocuklarına fayda sağlamak için, kazanç sağlamak için çıkmışsa.

“Çoluk çocuğum var ne yapayım kazana-
yım. Evde çoluk çocuk var.” diye çıkmışsa.

Fe hüve fî sebîlillah. Allah yolundadır.

Neden?

Çoluk çocuğum ele güne muhtaç olmasın
dilenmesin, el açmasın, muhtaç olmasın. Ve-
ya aç açık kalıp komşunun tarlasına, bahçesi-
ne göz dikmesin. Eriğini yolmasın. Kirazını
yemesin diye çalışıyor. Bu Allah yolundadır.
Fî sebîlillah.

*Ve in harace yes'â alâ ebeveyni şeyhayni
kebîrayni fe hüve fî sebîlillah.* Daha onun
çoluk çocuğu yok. Yeni evlendi bu adam. Da-
ha Allah çoluk çocuk vermedi veyahut evlen-
medi. Anasının babasının evinde. Eğer ihti-
yar, yaşlanmış anne babasına yardımı olsun
diye çıkmışsa. Çalışmaya. Çarşıya pazara.

Fe hüve fî sebilillah. O da Allah yolundadır.

Ve in kâne yes'â alâ nefsihi. Anası babası yok. Evli bu, tek başına öksüzdü. Mahalleli bunu evlendirdi. Bir karısı var bir kendisi var. Ne çocuğu var ne ana babası var. Ailesini geçindirmek için çıkmışsa, çalışmak için çıkmışsa. *Fe hüve fî sebîlillah.* O da Allah yolundadır.

Ve in kâne harace riyâen ve tefâhuran fe hüve fî sebîli's-şeytân. Eğer evinden çıkması “Para kazanacağım, fiyaka satacağım. İftihar edeceğim. Övüneceğim böbürleneceğim. Var mı benim gibisi diyeceğim.” diyeyse işte o tefahür içine. Tefahür övünmek demek. Kendi kendisine fahretmesi demek.

Tekebbür, kibirlenmek demek. “Ben zenginim ya. Ben buranın ağasıyım. Sen beni ne sanıyorsun? Karşımda el pençe divan dur bakayım. Hazır ol bakayım. Sen benimle konuşmaya layık değilsin.” Öyleleri var. Bir şehirde bir arkadaşımız vardı küstüm ben ona. İslâm'da küsmek yok ama kalbim kırıldı. Gönül bir şişedir düşer kırılır. Kırılan şişeyi bir daha yapıştır kıymeti var mı. Neden kırıldım?

Bizim vakıftan arkadaşlar dosttur, arkadaşdır, hocamızın tanıdığıdır diye gitmiş. “Sen buraya ne geldin. Benden randevu alacaktın. Sen kim oluyorsun demiş benim yanıma böyle paldır küldür geliyorsun?” demiş. Darıldım. Küstüm. Öyle şey olur mu ya. Büyükten daha büyük insan var. Daha büyük var. Daha büyük var.

Senin yanına kaymakam gelseydi ayağa kalkardın. Vali gelseydi kapıda karşılardın. Reiscumhur gelseydi havaalanında karşılardın. Ne oluyor yani, bu gariban. Bu da Allah rızası için çalışıyor. Cebine para girsin diye çalışmıyor. O da sevap kazanayım diye çalışıyor. Yanına gitmiş de azarlamış. Küçük gördü. Dişine göre gördü. Sen bana randevu almadan ne geliyorsun ya. Ben büyük adamım, demiş yani ne hakla geliyorsun? Küstüm darıldım. İnsan zenginliği, parayı pulu övünmek için, fiyaka için, caka için, böbürlenmek için, kibirlenmek için, saltanat için, debdebe için yaparsa çalışmada niyeti oysa. *Fe hüve fî sebîlişşeytan*. Şeytan yolundadır. Onun sevabı yoktur. Ötekinin sevabı var.

Anası babası için çalışanın sevabı var. Çoluk çocuğu için çalışanın sevabı var. Eşi,

ailesi için çalışanın sevabı var. Hepsi *fî sebîlillah*. Bu *fî sebîlişşeytan*. Bak aynı işi yapıyor insanlar. İkisi de çarşıya gidiyor, alış-veriş yapıyor. İkisi de dükkân açmış, ticaret yapıyor. Ama birisi *fî sebîlillah*. Birisi *fî sebîlişşeytan*. Neden değişti? Niyetten değişti. Niyeti iyi olunca sevap kazanıyor. Niyeti fena olunca sevap kazanmıyor, günaha giriyor. Eli boş kalıyor. Maddî, mânevî zarara düşüyor.

Onun için muhterem kardeşlerim bizim ilk dikkat edeceğimiz şey -yani biz deyince sizi de kendimi de beraber düşünüyorum- her yaptığımız işte ilk işimiz bu işi neden yapıyoruz diye düşünmek. Niyet. Neden yapıyorum? Camiye niye geldim? Cuma namazı kılmak sevap da ondan geldim. Üç cumayı mazeretsiz terk edenin kalbi mühürlenir de Cuma'yı terk etmem hocam ben. Köyde olsam gelirim. Uzakta olsam yürürüm. Ne yapar yaparım Cuma'yı kılarım. Ondan geldim.

Tamam ne güzel. Niyet iyi. “Ben falanca kimseyi ziyarete gideceğim.” Niye gidiyorsun? “Ziyaret etmek sevap da onun için ziyarete gideceğim bugün.” Bir menfaatin mi var yanında? “Yok hocam. O bana menfaat sağlaya-

cak bir adam deęil. Fukaracık. O benden daha dűşkűn durumda. Ben onu Allah rızası için ziyaret edeceęim.” Tamam. Allah rızası için. Ama bir menfaat için olursa, art niyetle olursa tabii niyetine gűre insan gűnaha bile girer. Camiye geldi. Sizinle beraber namaz kılıyor. Cuma’yı da kıldı. Hutbeyi de dinledi. Ama onun niyeti pabuç çalmak. En güzel pabucu çalacak, gidecek. Niyeti pabuç çalmak. Onun kıldıęı Cuma namazının, dinledięi hutbenin sevabı var mı? Size verilen sevap ona verilecek mi? Verilmeyecek. Neden?

Adamın maksadı pabuç çalmak. Bir pazar yerinde camiye gittim. Ezan okundu. Namaza gittim, namazı kıldım. Arka saflarda kalmıştım. Pabuçluęun yanındayım. Adamın birisi geldi, güzel bir pabuca elini uzattı aldı, giderken arkadan birisi omuzunu tuttu. “Bırak, o benim pabucum.” dedi. “Ha yanlışlık olmuş.” dedi. Bıraktı. Bende de merak oldu. Dur bakalım, bunun aldığı pabuç siyah renkliydi güzeldi. Bunun hakiki pabucu hangisi? Ben bu adama baktım. Bakındı bakındı bakındı eski bir pabuç varmış. Pabucu oymuş, onu aldı gitti. Anlaşıldı. Eski pabucu bırakacaktı,

yeni pabucu alıp gidecek. Bu adam sevap kazanır mı? Kazanmaz. Neden? Niyeti kötü.

İlk dikkat edeceğimiz şey niyetimizin Allah rızası için olması. Her işimizde Allah'ın rızasını düşüneceğiz. Her sabah evden çıkarken hayırlı işler yapmaya niyet edeceğiz. Bugün Cuma'dır. Babamın kabrini ziyaret ediyim, sevaptır. Hasta ziyareti sevaptır. Arkadaş ziyareti sevaptır. Cuma'ya erken gitmek sevaptır. Vaaz dinlemek sevaptır. Bunları niyet edip geldi mi insan bazısını yapamasa bile sevabı alır. Hastaya gidemedi. Veyahut hastaya gidecekti ama hasta çıkmış dün hastaneden, evine götürmüşler. Köyüne götürmüşler. Ziyaret edemedi. Olsun. Niyetine göre Allah sevabı verir.

Niyetimiz iyi olacak aziz ve muhterem kardeşlerim. Fî sebîlillah olunca mükâfatı ne oluyor? Mükâfatını Allah kat kat veriyor. Fî sebîlillah olduğu zaman yapılan işlerin sevabını, mükâfatını, karşılığını Allah kat kat veriyor. Ne kadar veriyor? 1'e 700 veriyor. Fî sebîlillah olan ibadetlerin mükâfatı 1'e 700'dür. 700 mislidir. Anne babasına para kazanmak, onlara bir şey almak için çalıştı. Fî sebîlillah. Mükâfatı 1'e 700.

Masraf yaptı, infak etti. Mükâfatı 1'e 700. Hanımına, evine gelir getirmek için çalıştı. Mükâfatı 1'e 700'dür. Çoluk çocuğuna bir şeyler helalinden kazanıp götürmek için çalıştı. Mükâfatı 1'e 700dür. 700 misli. Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfinde böyle buyurmuş.

Bunun dışındaki bir başka hadîs-i şerîfinde buyurmuş ki; "İnsanın ana babasına yaptığı masraf 1'e 700'dür." Bunu teyit ediyor. Bu hadîs-i şerîfi açıklıyor. Ailesine yaptığı masraf 1'e 700'dür. Çoluk çocuğuna yaptığı masraf 1'e 700dür. Fileni doldurup çarşıdan, pazardan evine bir şey götürdün mü mükâfatı 1'e 700 oluyor. Bunun âyet-i kerîmeden delili nedir? Allah yolunda sarf edildi mi paralar.

﴿مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ﴾

2

Yere bir tohum ekilmiş 7 tane başak vermiş. Her başakta 100 tane var gibi, yani

² 2/Bakara, 261

1'e 700. Aziz ve muhterem kardeşlerim demek ki çalışmak da sevaplı bir şeymiş. Niyeti iyi olursa. Tüccar, esnaf, zanatkâr, ziraatçi hepsi bu çalışmasından dolayı fî sebîlillah faaliyet gösterdiği için sevap kazanıyor. Ama her şeyin yeri var, zamanı var. Mesela Cuma vaktinde Allahu Teâlâ hazretleri

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ
الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ
خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

Camiye koş. Hutbeyi dinlemeye, vaazı dinlemeye gel. Cuma namazını kılmaya gel. Koşarak gel. *Sa'a yesa* say etmek, koşmak demek. Gayretli yürümek. Yürümek *meşa*. Yürüdü demek. *Meşi* yürümek demek. *Sa'a* koşmak, gayret etmek demek. Gayret ederek gelecek, koşarak gelecek. Alışverişi bırakacak. Neden? Allahu Teâlâ hazretleri bu mübarek vakitte bu Cuma gününde camiye gelmeyi müslümanlara emrediyor. Ve bir insan camide Cuma namazını kıldığı zaman bir önceki Cuma ile arada işlenmiş günahlara kefaret oluyor.

Günahların affedilmesine sebep oluyor. Allahu Teâlâ hazretleri bazı işleri günahların affına sebep yapmıştır. Kefaret yapmıştır. Onlardan birisi de Cuma namazıdır.

Başka hocam neler kefarettir? Hac kefarettir. Bir insan haccetmişse daha önceki günahları affolur. Umre kefarettir. Umre yapmışsa daha önce işlemiş olduğu günahları arada silinir. Umre ne demek? Hac ne demek? Umre demek, hac mevsiminin dışındaki bir zamanda Kâbe'ye ibadet niyetiyle yapılan ziyaret demek. Onun adı umre.

b. Hacıbektaş Kasabası

İnsanın hacı olması için ille belli zamanda orayı ziyaret etmesi lazım. Zilhicce ayında ziyaret etmesi lazım. Arafat'ta bulunması lazım arefe günü. Arefe günü Arafat'ta bulunmazsa hac olmaz. Farz tavafını yapması lazım. İfâda tavafı. O zaman hac olur. Bunu neden söylüyorum? Üniversitede hocayken kütüphaneyi incelemek üzere Hacı Bektaş kasabasına gitmiştim. Oranın imamı camide 6 kişi namaz kılıyorduk. 4000 küsur, 4500 küsur nüfusu vardı benim gittiğim 1971 senesinde

Hacı Bektaş kasabasında. İki tane camisi vardı, birisi muattal. Çalışmıyor.

Bir tanesi çalışıyordu. Orada 6 kişi namaz kılıyorduk. İmam, bir. Müezzin, iki. Kütüphaneye tetkikine gelmiş olan ben kardeşiniz, üç. Ofis müdürü Mehmet Efendi, dört. Savcı kardeşimiz, beş. Hâkim kardeşimiz, altı. Sonra o hâkimin oğlu bizim fakülteye geldi, talebem oldu. Allah selamet versin. 6 kişi namaz kılıyorduk hepsi yabancı. Beldenin ahalisinden kimse camide yok. Hiç kimse gelmiyor. İmam, müezzin, üniversiteden hoca, savcı, hâkim. Bir de ofis müdürü Elazıǧlı Mehmet Bey. Başka kimse gelmiyor.

İmam beni aldı. Çayırlara götürdü. “Hocam sana gel bir yerleri göstereyim.” dedi. Çayırlara gittik, böyle taşlar öbek öbek toplanmış. Bunlar ne? Bilmem, dedim. Ben ilk defa gidiyorum. Bunlar şeytan taşlamak için, dedi. Koca koca taşlar. Şeytan taşlamak için oraya konulmuş. Sonra, bir mağaraya götürdü. Şöyle kaya devrilmiş. “Burası Hacı Bektâş-ı Velî’nin itikâf yaptığı, erbain çıkarttığı, halvet yaptığı yer. Burasının adı Hira mağarası.” Allah Allah. Biraz daha ileri gittik. Duvarla çevrilmiş kavaklı bir çeşme. Bu çeş-

menin adı ne? Bilmem. Bu çeşmenin adı zemez pınarı. Ya yapma. Şeytan taşlamak. Hira mağarası. Zemzem pınarı derken ne oluyor bu iş. “Hocam buraya gelenler hacı oluyor.” dedi.

Hacettepe Üniversitesi’nde bir profesör kardeşimiz var. Felsefe profesörü ama İlahiyattan mezun. Hem aklı güzel çalışır hem de sözü sohbeti güzel. Dinî bilgisi de var. O kardeşimize sormuşlar. Hacı Bektaş’ta konferans verirken kasabada. Hocam burayı ziyarete gelenler hacı oluyor diyorlar, ne dersiniz?” demişler. O arkadaşımız da güzel bir cevap vermiş. Onu naklediyorum. Demiş ki; bakın sevgili kardeşlerim.

“Hacı Bektaş kim? Hacı Bektaş Peygamber Efendimiz’in sülalesinden gelmiş seyidmiş. Peygamber Efendimiz’in evladından evlâd-ı Resûl’den evliyâdan bir kimse. Değil Hacı Bektaş, bir insan Hacı Bektâş-ı Velî’nin dedesi Peygamber-i Zîşânımız Muhammed-i Mustafâ Efendimiz’in türbesini ziyaret etse bile hacı olmaz.” Değil onun kabrini ziyaret etmek; dedesi Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ’nın kabrini Medine’de ziyaret etse hacı olmaz. Yaa öyle mi? Öyle. Sonra Kâbe’yi

insan lâlettâyin bir ayda ziyaret etse bile hacı olmaz. Recep ayında gitti, Şaban ayında gitti, Zilhicce'de gitti, Muharrem'de gitti. Hacı olmaz.

c. Allah Rızası İçin Çalışmak

Hacı olmanın belli zamanı var kardeşlerim, demiş. Allah razı olsun hocam. Bizi irşâd ettin. Gerçeği söyledin ,demişler. Aziz ve muhterem kardeşlerim demek ki insanın Allah rızasını kazanmak niyetiyle çalışması makbul bir şeydir. Esnaf olsun, sanatkâr olsun, ziraatçı olsun, tüccar olsun hepsi makbuldür. Elinin emeğiyle, elinin kazancıyla, alınının teriyle kazanılan kazanç muhteremdir. Bunların hepsi sermayedir. Bunları biriktiriyoruz. Kazanıyoruz. Paramız oluyor. Mal varlığımız oluyor. Mülkümüz oluyor.

Kıymetli hoca kardeşimiz çok güzel kıraat ediyor. Kıraati çok güzel. Bize bir âyet-i kerîme geçti okuduğu aşr-ı şerîfin içinde.

﴿وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي

سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾

Âyetini okudu. Benim tüylerim diken diken oldu. Peygamber Efendimiz kendisine Kur'ân indiği halde âyetleri dinlerken ağlardı. Şıpır şıpır gözlerinin pınarlarından yaşlar akardı. Peygamber Efendimiz “Hadi bakalım Kur'ân oku” derdi. Ya Resûlallah Kur'an sana inmiş. Ben sana Kur'ân'ı nasıl okurum? “Olsun ben başkasından dinlemeyi de seviyorum, oku.” derdi. Okuttururdu. Dinlerken ağlardı. Biz de ağlayacağız. Ağlamazsak bile ağlıyormuş gibi yapacağız, zorlayacağız kendimizi. Çünkü zorlaya zorlaya ağlamayı öğrenir insan.

Ağlayamazsa ağlıyormuş gibi taklîden yapacak. Neden? Öyle taklîden ola ola tahkîkan olur sonra. Hakikaten duygulanmaya başlar. Ağlamaya başlar. Ne diye buyuruluyor âyet-i kerîmede.

Ve'l-lezîne yenkizûne'z-zehebe ve'l-fiddate ve lâ yünfikûnehâ fî sebîlillâhi fe beşşirhüm bi-azâbin elîmin.

Altını gümüşü, parayı pulu, dinarı dirhemi, malı mülkü kazanan, depolayan ve bunları Allah yolunda sarf etmeyenleri feci bir azaba uğrayacaklarını bildirerek tehdit et. Onların azaba uğrayacaklarını bildir ey Resûlüm, diyor âyet-i kerîme. Demek ki Allah

rızası için çalışacağız. Ama kazancın vazifeleri var. Paranın vazifeleri var. İslâm dini maddeyle mânâyı ayırmamış. Dünyayla âhireti ayırmamış. Hem dünyaya hem âhirete çalışmak lazım. Hem maddeyi hem mânâyı Allah yolunda kullanmak lazım. İki tarafı dengeli götürmek lazım. Fî sebîlillah kazandı bir insan. Depoladı, biriktirdi. Biriktirdi de Allah yoluna hiç harcamadı mı ne oluyor?

﴿يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَىٰ بِهَا
جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ﴾³

Feci bir azaba uğrayacak. Ne zaman? Zamanını söylüyor ondan sonraki âyet-i kerîme. *Yevme*. O günde ki. *Yûhâ aleyhâ fî nâri cehenneme*. Cehennem ateşinde o altınlar, gümüşler ısıtılacak kızdırılacak kızdırılacak. Kıp kırmızı olacak ateşte. Demiri ateşe soktuğun zaman nasıl kızıyor? Öyle kızdırılacak.

Fetükva biha. Onlarla dağlanacak. *Cibâhühüm*. Alınları. Alınlarına o ateşten paralar yapıştırılacak. *Ve cünûbühüm*. Yan ta-

³ 9/Tevbe, 35

rafları. *Ve zuhûruhüm*. Sırtları. Ateşle dağlanacak. Ve denilecek ki; İşte dünyada sakladıklarınız bunlar. Depo ettikleriniz sizin için.

Görün bakalım, sakladıklarınızın cezasını tadın, denilecek aziz ve muhterem kardeşlerim. Demek ki Allah için çalışmak sevap. Allah için çalıştığı helal kazancından Allah için de sarf etmek lazım. Hiç sarf etmezse olmaz. Ne kadar sarf edeyim? Ağanın eli tutulmaz, demiş dedelerimiz.

Çok hoşuma gidiyor. “Dur ağam sen harcama ben harcayayım.” Ya ağanın eli tutulur mu ne yapıyorsun, sen kenara dur. O ağadır. Nasıl harcarsa harcar. Ağanın eli tutulmaz. Yani cömertliğin ölçüsü sınırı olmaz. Mürüvete endaze olmaz. Endaze de ölçü demek. Mürüvvetin endazesini olmaz.

Sıddîk makamındaysa Ebû Bekr-i Sıddîk gibi malının hepsini verir. Farukiyet makamındaysa Ömerü'l-Faruk gibi malının yarısını verir. Yarısı bana kalsın, yarısı Allah yoluna feda olsun. Kimisi de daha az verebilir. O kadar da veremez. Ne kadar verince kurtuluyor cezadan? Malının zekâtını mecburi vazifesini verince o zaman cimrilikten, azaptan, cezadan kurtuluyor. Bu nedir? Parada yüzde

2,5'tur. Kırkta biridir yani. Kırk veriyor Allah, 39 tanesi sana kalıyor. Bir tanesini veriyorsun, oluyor. Ama zekât hayrın alt hudududur. O kadar verecek en aşağı. Onu vermezse cezalanır. Üst hududu değildir. 2,5'tan fazla, kırkta birinden fazla veremezsin demek değildir. Kıt kıt hesaplama. İnce ince hesaplama. Bol bol ver. Sevabın çok olsun.

Demek ki bir hadîs-i şerîfi okuduk. Ticaret esnaflık kazanç sanatkarlık ziraat hepsi sevapmış. Çünkü başkasına muhtaç olmadan çalışınca fî sebîlillah oluyormuş. Ama bir tarafı daha söyleyelim ki. Kazancıyla insan hayır hasenat da yapacak da oradan da sevap kazanacak. Malının zekâtını verecek. Sadakasını verecek. Hayrını hasenatını yapacak. Aziz ve muhterem kardeşlerim, Allah yolunda iyi niyetle çalışın. Helal para kazanın. Helal paranızla da Allah'ın yoluna sarf edin paranızı. Fakirlere sarf edin. Kur'ân kurslarına sarf edin. Camilere sarf edin.

İlim öğrenilmesine sarf edin. Yoksulların, yetimlerin, dulların bakımına sarf edin de âhireti kazanın.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'ten*

rivayet edildiğine göre ki sağlam kaynaklarda var bu hadîs-i şerîf. Ahmet b. Hanbel’de var. Buhari’de, Müslim’de var. Ebû Davud’da, Nesei’de var. *Rahmetullahi aleyhim ecmaîn*. Onlar hepsi mühim hadis alimleri.

d. Sadakanın Faziletlisi

Ne buyurmuş Peygamber Efendimiz sevgili kardeşlerim.

«أَنْ تَصَدَّقَ وَأَنْتَ صَاحِبُ شَحِيحٍ شَحِيحٌ، تَخْشَى الْفَقْرَ،
وَتَأْمُلُ الْبَقَاءَ؛ وَلَا تُمْهَلُ حَتَّى إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ
قُلْتَ: لِفُلَانٍ كَذَا، وَلِفُلَانٍ كَذَا. أَلَا وَقَدْ كَانَ لِفُلَانٍ حَمٌّ،
م، خ، د، ن، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ،
أَيُّ الصَّدَقَةِ أَكْبَرُ أَجْرًا؟ قَالَ: ... فَذَكَرَهُ»

Çok mühim bir hadîs-i şerîf sevgili kardeşlerim. Buyuruyor ki Peygamber-i Zîşânımız *sallallahu aleyhi ve sellem*. Birisi sormuş da Peygamber Efendimiz’e. “Sadaka vereceğim, zekât vereceğim hayır yapacağım. Ama nasıl sadaka vermek, hayır yapmak daha sevaplı-

dır?” O hadîs-i şerifte buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

En tesaddeka ve ente sahîhun şahîhun.

Senin kazandığın helal parayı hayra sen sıhhatliken parayı severken içinde cimrilik duyguları capcanlıyken, “Ya vermek istemiyorum ama Allah rızası için vereceğim.” diye cimriliği içinde hissediyorken vermek sevaptır. Sıhhatliken vermek sevaptır.

Tahşa’l-fakra ve te’mülü’l-bekâe. “Verirsem ah fakir kalır mıyım” diye düşündüğün ve “daha ben yaşarım, para bana lazım.” diye uzun yaşayacağını tahmin ettiğin zamanda sıhhatliken fakirlikten korkarken. Para bana lazım diye düşünürken cimrilik duyguları içinde kıpırdanırken tasadduk etmen sevaptır. Bak nasıl anlatıyor insanın içini Peygamber Efendimiz. Televizyon gibi nasıl gözümüzün önüne seriyor. İnsan tabii bir hayır yapıyor ama yaparken ne duygular çarpışıyor içinde onları da anlatıyor.

Sıhhatlisin. Fakirlikten korkuyorsun. Yaşarım daha diyorsun *Elhamdülillah*. 100 yıl yaşa. Cimrilik duyguları da var içinde. “Vermesem.” Çünkü şeytan verdirmek istemez. Der ki: “Ya deli misin sen. Kendin kazanma-

dın mı bunu? Herkes çalışsın. Aslan gibi adam. Dağ gibi adam. Çalışsın o da kazansın. Ne diye veriyorsun? Verme. Çoluk çocuğun var. Fakir düşersin.” Bunları neden söylüyor şeytan?

Senin farz olan hayır, sadaka, zekât vazifelerini yaptırmamak için, seni korkutmak için söylüyor. Fakirliği gözünün önüne getiriyor. “Bak fakir düşersin ha parayı verince karışmam.” diye ondan söylüyor. Şeytan böyle söyler. İşte o zaman şeytana rağmen vermen. Çünkü Peygamber Efendimiz söylüyor. Yeminle söylüyor. Vallahi sadaka vermekten, hayır vermekten mal azalmaz. Vallahi azalmaz. “Gidiyor hocam cüzdandan paracıklar, milyonlar.” Vallahi azalmaz. Neden? O gider daha fazlası gelir. Allah verir. Allah gönderir.

Biz bacanağın evine gidiyorduk, rahmetlinin. Bana enişte diyor. Ben yaşça daha küçüğüm ondan. “Enişte valla hiç müşteri yok. Kaç gündür hiçbir şey satamadık.” diyor. Beyaz eşya satardı rahmetli. “Hiç müşteri yok, bir şey satamıyoruz.” diyor. Biz de o gün misafir gitmişiz. Hocamızın büyük damadı. Hocamız bir gitmiş. Ben de onun yanında gitmi-

şim. Kalabalık bir misafir. Dükkânda alışveriş olmayan bir eve kalabalık misafir geldi.

Akşam geldi eve. “Enişte ya kaç tane buzdolabı sattık bilsen.” Neden? Allah misafirin rızkını gönderiyor. Misafir kendi rızkıyla gelir. Ev sahibinin günahlarını affettirir öyle gider. Vallahi sadaka vermekten mal azalmaz kardeşim ya. Allah yoluna sarf etmekten korkmayın. Allah yoluna sarf edeceksiniz ki İslâm gelişecek. Müslümanlık ilerleyecek. Müslümanlar rahat edecek. Çeçenistan perişan. Yüz numarayı değiştirmişler, ev yapmışlar da öyle kalıyorlar muhterem kardeşlerim.

Bosna da Hersek de perişan. Sırp tepesine binmiş. Kuzey Irak da perişan. Ambargo var. Bir sene et yemiyorlar. Kurbandan kurbanı bir defa et yiyorlar. Günde bir öğün yemek yiyorlar. Öğleyin evin hanımı yemek yiyor. Kadın hatuncağız yemek yiyor. Akşam sofraya oturmuyor, öğlen yedim diyor. Akşam adam yemek diyor, gündüz yemek yemedim diye. Öyle yaşıyorlar muhterem kardeşlerim. Müslümanların ihtiyacı çok. İhtiyacı çok fazla. Onun için elbette müslüman hayrını sadakasını yapacak. Hem de içinde cimrilik olsa bile. Cimrilik duygusu olsa bile hayra hasenâta,

fakire, fukaraya, müslüman kardeşine yardım edecek. İmdadına yetişecek. O kardeşinin derdine merhem olacak.

Ve lâ tühmil hattâ izâ beleğati'l-hulkûme. Ecel geldiği, ruh boğaza dayandığı çıkma zamanına kadar sadaka vermeyi tehir etme. O zamana kadar tehir edip de.

e. En Büyük Sermaye Ömürdür

Külte li-fülânin kezâ. Falancaya malımın şu kadarını verdim.

Ve li-fülânin kezâ. Falancaya da filanca tarlayı verdim, şu kadarını verdim deme. Tam öleceğin zamana canın boğaza geldiği zamana kadar tehir etme. Şunu şuna verdim. Orası onundur deme.

Elâ ve kad kâne li-fülân. Zaten onun oldu. Sen çırpınma boşuna. Zaten sen ölüyorsun. Zaten mirasçının oldu mal. Geriye kalan mal mirasçının, hesabı senin. Sağlamken hayrını hasenâtını yap, diyor Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz. Bu da tamam mı! Çalışacaksınız, kimseye yük olmadan. Helalinden bol para versin Allah. Sandıklarla para versin. Ama faize yatırmayın. Helal pa-

ranızı haramlaştırmayın. İhtar ediyorum. Faiz haram.

Allah faizi mahveder. Sermayenin aslıyla beraber mahveder. Sadaka verenin sermayesini arttırır aziz kardeşlerim. İmtihanı kaybetme, şeytana uyma. Helalinden kazan. Helal yerde muhafaza et. Helal yere sarf et, tamam mı? Ömrünün sonuna tehir etme. Mirasçının malının bekçiliğini yapma. Aklın başındayken, sıhhatliyken, hayrını hasenatını yap da ecrini sevabını gör. Hayrını gör. Gözünün önünde. *Elhamdülillah* bu camiye ben yaptım. Hayırlı mübarek olsun. Allah bana bu camiye yapmak nasip etti diye şu Kur'ân kursunu yapmayı nasip etti diye şu çeşmeyi nasip etti diye hayatında sevin. Sağlıklıyken, sıhhatleyken, afiyetteyken helal parandan hayrını hasenatını yap. Aziz ve muhterem kardeşlerim.

Üçüncü bir şey söyleyeceğim:

İnsanın en büyük sermayesi ömrüdür aziz ve muhterem kardeşlerim. Ömrüdür, zamandır, vaktidir. En büyük sermaye odur. Bir hikâye anlatacağım hatırlınızda kalsın diye. Yaz gününde bir buzcu dağda kuyuya tikiştirdiği, kışın tepeştirdiği buzları çuvala koymuş.

Kasabaya indirmiş satıyormuş. Eskiden öyleydi. Eskiden buzdolabı yoktu. Dağdaki kuyularda buzlar tepilirdi. Ondan sonra çuvala konur.

Ben o kadar eski değilim ama duydum bunları. Öylelerini de gördüm. Öyle buzlardan şerbetleri de içtim. İçinizde de görenler vardır. Ereğli bu işi bilir. Çuvallarla buzu getirmiş satıyormuş. Şakacı adam. Bazı esnaf şakacı olur. Şimdi nasıl bağıracak. Buz satan bir insan? Diyecek ki buz satıyorum. Hava sıcak. Şerbet yapın. İçin. Öyle demiyormuş. Nasıl bağıryormuş? Böyle bağıryormuş. Arap olduğundan böyle bağıryor. Türk olsaydı nasıl bağıracaktı? “Sermayesi eriyip biten şu kardeşinize acıyın ey Müslümanlar.” Öyle bağıryormuş. Eriyor ya.

Güneşi gördükçe damlıyor ya buz. “Sermayesi güneşin altında eriyen şu kardeşinize acıyın be Müslümanlar. Alın şu buzları da ben paracıkları kazanayım. Siz de şu buzlardan istifade edin.” diye böyle bağıryormuş. Orada da bir mürşid-i kâmil mübarek zât varmış. Cübbesiyle, sarığıyla müridleriyle bir yerden bir yere gidiyormuş. Kulak vermiş. Buzcu nasıl bağıryor? Sermayesi eriyen şu kardeşinize

acıyın be Müslümanlar, diye bağıyor. “Aaah!” demiş. O mürşid-i kâmil mübarek evliyâ zât. Yere yığılmış.

Hemen getirmişler, su dökmüşler, yüzüne serpmişler, bileklerini ovuşturmuşlar filan. Demişler ki; “Yâ üstad! Ya şeyh! Ya efendi hazretleri! Niye böyle bayıldın birden. Normal gidiyordun. Bu buzcunun bu sözünü duyunca bayıldın.” Demiş ki: “Mübarekler ibret almıyor musunuz? Onun buzları eriyor da onun sermayesi eriyor da senin sermayen erimiyor mu? Senin sermayen ömür. Senin sermayen erimiyor mu? Günler onu eritmiyor mu? Saatler onu eritmiyor mu? Ömrün bitmiyor mu? Sermayen gitmiyor mu?” Gidiyor. Ne yapmak lazım? İbadet ve taat etmek lazım.

İslâm’da tatil var mı? Yok. İslâm’da tatil yok. “Mektepler tatil oldu hocam.” İslâm’da bir çalışmadan başka bir çalışmaya geçmek var.

*Bir kez Allah dese aşk ile lisân
Dökülür cümle günah misl-i hazân
İsm-i pâkin pâk olur zikreleyen
Her murada irişür Allah diyen*

Allah de. Bunu da diyemiyor musun? Hastasınız? Hastasın. Felçli misin? Allah şifa

versin felçlisin. Yatalak mısın? Yatalaksın. Bir iş yapamıyor musun? Yapamıyorsun. Allah de. Allah demek de bir iş. Müslümanlara dua et. Duanın en faziletlisi diyor Peygamber Efendimiz:

“Yâ Rabbi! Şu ümmet-i Muhammed’e, kardeşlerime umumî olarak rahmet eyle Yâ Rabbi! Rahmetinle muamele eyle yâ Rabbi! Acı yâ Rabbi bunlara. Bunları koru yâ Rabbi! Bunları kurtar yâ Rabbi!” Diye dua etmek. En hayırlı dua bu.

Çeçenistan’da kardeşlerimiz ölüyor. Keşmir’de kardeşlerimiz ölüyor. Cezayir’de kardeşlerimiz ölüyor. Balkanlar’da ölüyor. Falanca yerde ölüyor. Filanca yerde ölüyor. Kimisi açlıktan ölüyor. Kimisi zulümden ölüyor. Kimisi gadirden ölüyor. Kimisi hapiste ölüyor. Hepsi sıkıntıda. Dua et. Hiçbir şey yapamazsan dua et. Ama bir şey yapabilirsen bir şey yap.

Bir eser koy ortaya. Arkanda seni hayırla anmaya vesile olacak eserin olsun. Yolu düzelt. Yol çamurlu. Yol tozlu. Yol kaldırımsız. Yolu düzelt. Çukurları doldur. Araba küt küt giriyor. Arabanın aksı kırılıyor. Yolu düzelt. Şuraya iki tane kürek atıver Allah rızası için

çamurlu toprağı koy. Teker patlamasın. Kaç tane tekerimiz patladı.

Bunu da mı yapamazsın? Çok çeşitli hayırlar yapılabilir.

Ömür sermayenizin kıymetini bilin. Bir saniyenizi bile boşa harcamayın.

Allahu Teâlâ hazretleri cümlelizden razı olsun. Allahu Teâlâ hazretleri geçmişlerinize rahmet eylesin. İki cihanda cümlelizizi aziz eylesin. Sevdiklerinizle beraber, çoluk çocuğunuzla, ana babanızla, kardeşlerinizle, dostlarınızla beraber cennetine dahil eylesin. Peygamber Efendimiz'e komşu eylesin. Yakın bir yerinde köşkler ihsan eylesin. Cemaliyle müşerref eylesin. Rıdvân-ı ekberine vâsıl eylesin. Aziz ve sevgili kardeşlerim.

Es-selâmu aleyküm ve rahmetullâhi ve berekâtuh.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

Ereğli/ Konya

[Bütün DİĞER ÇEŞİTLİ KONUŞMALAR'A PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü